TISKOVÁ ZPRÁVA

Klíče pro demokracii: Církve zůstávají příliš opatrným hlasem veřejného svědomí

Spolek kritizuje pasivitu církví v době společenské nejistoty a vyzývá je k aktivnější obraně demokratických hodnot

Kladno, 21. srpna 2026 – Spolek Klíče pro demokracii upozorňuje na podle něj znepokojivou pasivitu českých církví ve veřejném prostoru. Na svou březnovou Výzvu církvím v České republice, ve které vyzval církve k aktivnějšímu zapojení do společenského dění a k obraně demokratických hodnot, obdržel jen omezený počet reakcí. Většina oslovených církví neodpověděla vůbec, a to ani po opakovaných urgencích. Jedinou věcnou reakci poskytla Ekumenická rada církví v ČR (ERC), která však podle spolku zůstala pouze v rovině obecných deklarací a vyhnula se odpovědi na klíčové otázky.
Spolek svou výzvu opřel o odkaz jezuity, publicisty a politického vězně pátera Adolfa Kajpra, který během nacistické okupace i komunistické diktatury prokázal mimořádnou osobní odvahu a aktivní veřejné působení. Právě jeho životní příběh považují členové spolku za inspiraci pro současné působení církví v demokratické společnosti.
„Česká společnost prochází obdobím rostoucí nedůvěry v instituce, politiky i samotné fungování demokracie. Právě v takové situaci by měly církve sehrávat roli morální autority a veřejného svědomí společnosti. Místo toho však jejich hlas slyšíme jen výjimečně a většinou velmi opatrně. Mlčení nebo vyhýbání se důležitým společenským otázkám nelze považovat za neutrální postoj,“ uvedl Milan Hulínský, člen Rady spolku Klíče pro demokracii.

Odpověď ERC uznává problém, ale vyhýbá se jeho řešení
Ekumenická rada církví ve své odpovědi ocenila iniciativu spolku a zdůraznila význam demokracie, spravedlnosti, lidské důstojnosti, svobody a odpovědnosti. Současně připustila, že mlčení církví v dobách nejistoty může oslabovat důvěru ve společnost i samotné poslání církve.

„Církve sdružené v Ekumenické radě církví v České republice považují za svou důležitou úlohu hájit a podporovat hodnoty demokracie, spravedlnosti a lidské důstojnosti. Otevřený a odvážný hlas církví je důležitý právě tam, kde je potřeba pravda, spravedlnost a morální odvaha,“ uvedl ve svém dopise generální sekretář ERC Marian Čop.
Podle spolku však právě zde odpověď končí. *„Neptali jsme se, zda jsou demokracie, svoboda nebo spravedlnost důležité. Ptali jsme se, proč jsou dnes církve ve veřejném prostoru výrazně méně slyšitelné než v obdobích, kdy česká společnost čelila zásadním morálním a politickým výzvám. A na tuto otázku jsme odpověď nedostali,“* uvedl Milan Hulínský.

Doplňující reakce ERC. Podle spolku ale stále chybí sebereflexe i konkrétní závazky

Spolek Klíče pro demokracii po obdržení první odpovědi Ekumenické rady církví zaslal její vedení doplňující otázky. Generální sekretář ERC Marian Čop na ně reagoval na konci června obsáhlejším dopisem, ve kterém obhajuje současnou činnost církví i samotné Ekumenické rady církví.
Ve své odpovědi upozorňuje zejména na sociální, charitativní a duchovní práci církví, jejich podporu Ukrajiny, službu ve věznicích, armádě, zdravotnictví či školství a odmítá tvrzení, že by církve rezignovaly na svou veřejnou roli. Současně připouští, že hlas jednotlivých církví nemusí být vždy dostatečně viditelný a že účinek jejich působení se může projevit až s časovým odstupem.
„Oceňujeme, že Ekumenická rada církví tentokrát odpověděla podrobněji než poprvé. Přesto máme za to, že se stále vyhýbá podstatě naší výzvy. Nezpochybňujeme rozsáhlou charitativní ani duchovní práci církví. Ta je nepochybně důležitá a zaslouží uznání. Naše otázky však směřovaly jinam – zda jsou dnes církve dostatečně slyšitelným hlasem při obraně demokracie, právního státu a základních hodnot ve veřejném prostoru. Právě zde jsme očekávali větší míru sebereflexe i konkrétní představu, jak chtějí svou veřejnou autoritu posilovat,“ reagoval Milan Hulínský.
Podle spolku odpověď ERC především popisuje činnost církví, nikoliv jejich společenský vliv. Klíče pro demokracii proto nadále zastávají názor, že české církve vystupují ve veřejné debatě podstatně zdrženlivěji než v obdobích, kdy společnost čelila zásadním morálním nebo demokratickým výzvám.
„Nikdo nezpochybňuje práci nemocničních, vězeňských nebo armádních kaplanů ani rozsáhlou sociální činnost církví. Tyto aktivity jsou velmi cenné. Veřejné svědomí společnosti se však pozná především podle odvahy otevřeně pojmenovávat problémy, zastávat se demokratických principů a vstupovat do veřejné diskuse i tehdy, když to není pohodlné. Právě v této rovině bychom od českých církví očekávali výraznější hlas,“ upozornil Milan Hulínský.

Veřejná role církví slábne
Klíče pro demokracii upozorňují, že problém nespočívá pouze v jednotlivých vyjádřeních nebo stanoviscích. Podle spolku jde o dlouhodobý trend ústupu církví z veřejného prostoru.
V době rostoucí polarizace společnosti, šíření dezinformací, oslabování důvěry v demokratické instituce a nárůstu extremistických tendencí by podle spolku měly církve aktivněji přispívat ke kultivaci veřejné diskuse, hájit základní etické principy demokratického státu a srozumitelně se vyjadřovat k otázkám, které přesahují hranice vlastních věřících komunit.
„Nevoláme po tom, aby se církve staly politickými aktéry. Očekáváme však, že budou důsledně naplňovat roli morální autority a veřejného svědomí. Pokud tuto roli opustí, oslabují nejen vlastní důvěryhodnost, ale i kvalitu veřejného života v České republice,“ dodal Milan Hulínský.
Spolek Klíče pro demokracii proto považuje výměnu dopisů za důležitý začátek veřejné diskuse o roli církví v současné české společnosti. Současně však konstatuje, že ani druhá odpověď Ekumenické rady církví podle něj nepřinesla dostatečně konkrétní odpověď na otázku, jak chtějí církve svou veřejnou autoritu a srozumitelnost v době rostoucí společenské polarizace posilovat.

Většina oslovených církví nereagovala ani po urgencích
Spolek zároveň upozorňuje, že značná část oslovených církví na výzvu nereagovala vůbec, a to ani po opakovaných připomínkách. Podle spolku právě nezájem o otevřenou diskusi o veřejné roli církví představuje jeden z nejvýmluvnějších výsledků celé iniciativy.
„Pokud mají být církve důvěryhodným hlasem společnosti, měly by být připraveny vést otevřený dialog i o vlastním působení. Mlčení na legitimně položené otázky bohužel není dobrou vizitkou institucí, které se hlásí k odpovědnosti za stav společnosti,“ uzavřel Milan Hulínský.

O spolku Klíče pro demokracii
Klíče pro demokracii jsou spolkem aktivních občanů, kteří usilují o posilování demokratických hodnot, občanské angažovanosti a kultivaci veřejné debaty. V roce 2024 iniciovali vznik pomníku pátera Adolfa Kajpra v Bratronicích na Kladensku a dlouhodobě se věnují projektům zaměřeným na ochranu demokracie a občanské společnosti.

Kontakt pro média:
Mgr. Milan Hulínský
člen Rady spolku Klíče pro demokracii
mobil: 721 541 055
e-mail: milan.hulinsky@icloud.com

www.kliceprodemokracii.cz

www.adolfkajpr.cz

Příloha:

Církve, které ani po urtencích na výzvu neregovaly:

1/ Římskokatolická církev – Česká biskupská konference.

2/ Federace židovských obcí v ČR.

3/ Starokatolická církev.

4/ Pravoslavná církev v ČR.

5/ Církev adventistů sedmého dne

6/ Bratrská církev baptistů.

7/ Apoštolská církev.

Církve, které zdvořilostně reagovaly, na otázky ve výzvě však neodpověděly:

1/ Českobratrská církev enevangelická.

2/ Církev československá husitská.

3/ Církev bratrská,

4/ Evenagelická církev v ČR.

Příklad reakce jedné z církví (z 21.4. 2026):

Vážený pane Hulínský,
děkuji Vám za připomenutí Vaší výzvy. Biskupská rada CČSH (Církev československá husitská) ji projednala na svém dubnovém zasedání a přijala toto usnesení:

"Biskupská rada vzala na vědomí výzvu spolku. BR děkuje za toto sdělení. CČSH vždy podporovala a podporuje hodnoty, kterými jsou láska, naděje a pokoj.
V politických postojích zastává důležitost hodnot demokracie a humanity a s Boží pomocí bude tak působit ve společnosti i nadále."

Zároveň potvrzuji, že řídící výbor ERC (Ekumenická rada církví) se sejde tento čtvrtek 23. dubna a bratr patriarcha Butta požádal o zařazení výzvy na program jednání.

S poděkováním a srdečným pozdravem

Mgr. Jana Krajčiříková
tajemnice Ústřední rady CČSH